

YUNUS EMRE IŞIGINDA TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNDE TÜRKÇE

Eğitim kurumları bir toplumun en temel taşıdır denilmesi yanlış olmaz. Özellikle kültür aktarımında aileden sonraki en önemli yapı okuldur. Okul aynı zamanda çocuğun sosyalleşip bir birey haline geldiği ve evrildiği kendini ifade ettiği temel basamaktır. Bu basamağın en önemli yapısı ise dildir. Ana dilimiz olan Türk dili geçmişte özellikle de 18. yy'daki kültürel kapitülasyanların da etkisiyle farklı eğitim kurumlarında ve farklı program uygulayan okullarda yetersiz hatta hakir görülmüştür. Bu talihsiz durum 3 Mart 1924'te çıkarılan Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile nihayete ermiştir. Ulu önder Mustafa Kemal ATATÜRK'ün ve TBMM'nin çıkarmış olduğu bu kanunla eğitim-öğretimde birlik sağlanmış, eğitim dili de TÜRKÇE olmuştur. Eğitim, sanat, edebiyat ve bilim geçmişimizin tamamını her daim Türkçe için karanlık olmamıştır. Farklı bilim insanları, şairler ve düşünürler ayrıca halkın içinden gelen aydınlar Türkçe'yi savunmuştur. Türkçe'nin geçmişteki en önemli mürşidi ise hem şair hem de düşünür olan Yunus Emre'dir.

Yunus Emre, Türk Halk Edebiyatı'nın önemli şairlerinden biridir. 13. yüzyılda yaşamış olan bu büyük düşünür, sadece şiirleriyle değil, aynı zamanda eğitim anlayışıyla da tanınır. Yunus Emre'nin eserlerinde insan sevgisi, hoşgörü, birlik ve beraberlik vurgulanır. Eğitimle ilgili görüşleri de bu temel değerler üzerine inşa edilmiştir. Onun perspektifinde eğitim, sadece bilgi aktarımı değil, aynı zamanda insanın içsel gelişimi ve karakter edinimiyle ilgili bir süreçtir.

Yunus Emre'nin eğitim anlayışında sevgi ve saygı ön plandadır. Eğitim, öğrenciyle öğretmen arasında sağlam bir bağ kurmayı, birbirine anlayışla yaklaşmayı ve insanların birbirine yardımcı olmasını içermelidir. Ona göre, gerçek bilgelik sevgi ve hoşgörü ile yoğrulmuş bir kalpte yeşerir. Yunus Emre'nin öğretileri, sadece entelektüel birikimi değil, aynı zamanda insani değerleri de kapsar. Eğitimdeki amacın sadece dışsal başarılar değil, aynı zamanda içsel bir denge ve huzur olduğunu vurgular. Bu nedenle, Yunus Emre'nin eğitimle ilgili felsefesi, insanın sadece zihinsel olarak değil, aynı zamanda duygusal ve ruhsal açıdan da gelişmesine odaklanan bütünsel bir yaklaşımı temsil eder. Onun öğretileri, günümüz eğitim sistemine de ilham kaynağı olabilir, çünkü insanı merkeze alan bir perspektife vurgu yapar.

Yunus Emre, Türkçe için büyük bir öneme sahip olan önemli bir şairdir. Yunus Emre'nin Türkçe için taşıdığı önemi çeşitli başlıklar altında inceleyebiliriz.

Anadilin Önemi: Yunus Emre, eserlerini Türkçe olarak kaleme almış ve Türkçe'yi öne çıkarmıştır. Bu, o dönemdeki Anadolu Türkçesi'nin günümüz Türkçesiyle benzerlik göstermesine katkıda bulunmuştur. Yunus Emre'nin dil kullanımı, Türkçe'nin zenginleşmesine ve evrimine katkıda bulunmuştur.

Halk Diliyle İletişim: Yunus Emre, şiirlerini halkın anlayabileceği bir dilde yazmıştır. Bu, o dönemde genellikle Divan Edebiyatı'nda kullanılan ağır ve karmaşık dil yerine, halkın günlük konuşma dilini tercih etmesi bakımından önemlidir. Böylece, Anadolu halkıyla daha etkili bir iletişim kurmuş ve kendi döneminde büyük bir etki yaratmıştır.

İslamiyet ve Türkçe: Yunus Emre, İslamiyet'i anlatan ve öğreten eserleriyle bilinir. Bu eserlerini Türkçe kaleme alarak, İslamiyet'in mesajlarını halka anlatmış ve böylece dini bir öğreti olan İslamiyet'in Türkçe dilinde de anlaşılabilir olmasına katkıda bulunmuştur.

Kültürel Miras: Yunus Emre'nin dil kullanımı ve eserleri, Türk kültür ve edebiyatının temel taşlarından biri olarak kabul edilir. Onun eserleri, Türk milletinin kültürel mirasını zenginleştiren ve gelecek nesillere aktaran önemli bir kaynaktır.

Sonuç olarak, Yunus Emre'nin Türkçe'ye olan katkıları, dilin evrimine ve zenginleşmesine önemli bir etki yapmış, aynı zamanda Türk kültürünün ve edebiyatının gelişimine de büyük bir katkı sağlamıştır.

2023-2024 Eğitim-Öğretim yılında ortaokul ve liselerde uygulanmak üzere bir proje başlatılmıştır. Dilimizdeki aşınmaya ve yozlaşmaya karşı bir tepki olarak başlayan proje Milli Eğitim Bakanlığı tarafından titizlikle izlenmektedir. "Dilimizin Zenginlikleri Projesi" Türkçe dilinin zenginliklerini koruma, geliştirme ve genç nesillere aktarma amacını taşıyan bir inisiyatiftir. Bu proje, dilin sahip olduğu kültürel, tarihî ve estetik değerleri vurgulayarak, Türkçe'nin doğru ve etkili kullanımını teşvik etmeyi hedefler. Bu projede öğrencilere örnek olması için Yunus Emre ve eserleri ile başlangıç yapılmış ardından da Dede Korkut ve eserleri ile devam edilmiştir.

Yunus Emre'nin eserleri, bu projenin hedeflerine paralel bir şekilde dilin zenginliklerini ortaya koymaktadır. Yunus Emre, Türkçe'yi sadece bir araç değil, aynı zamanda kültürel bir miras olarak görmüş ve eserlerinde bu dilin derinliklerine inmiştir. Onun dil kullanımındaki sadelik ve halka hitap etme anlayışı, Türkçe'nin günlük yaşamda etkili bir iletişim aracı

olmasının önemini vurgular. Yunus Emre'nin dilin yanı sıra kültür, sevgi, hoşgörü gibi evrensel değerlere vurgu yapan eserleri, dilin sadece kelime ve kurallardan ibaret olmadığını, aynı zamanda bir toplumun düşünsel ve duygusal zenginliklerini ifade etme aracı olduğunu gösterir. Bu bağlamda, "Dilimizin Zenginlikleri Projesi" ile Yunus Emre'nin düşünce dünyası ve dil kullanımını arasında bir bağ kurulabilir. Proje, dilin zenginliklerini koruma ve genç kuşaklara aktarma amacı taşıdığı için, Yunus Emre'nin eserleri bu çabaların bir ilham kaynağı olabilir. Yunus Emre'nin dilimize ve kültürümüze kattığı derinlik, bu projenin Türkçe'nin zengin mirasını koruma çabasında değerli bir referans olma özelliği taşıyabilir.

Türkçe'nin eğitim ve bilim dili olarak gelişiminde Yunus Emre'nin dolaylı ancak önemli bir etkisi vardır. İşte bu etkiyi açıklamak için bazı noktalar:

Anadilin Önemi ve Yunus Emre: Yunus Emre, eserlerini Anadolu Türkçesi olarak adlandırılan bir Türkçe lehçesiyle yazmıştır. Bu, o dönemdeki Türkçe'nin günlük konuşma dilini yansıtması açısından önemlidir. Anadolu Türkçesi, bugünkü Türkçe'nin temelini oluşturan öğeleri içermektedir. Yunus Emre'nin bu dildeki eserleri, Türkçe'nin yazılı formdaki gelişimine katkıda bulunmuştur.

Din ve Eğitim Bağlamında Yunus Emre: Yunus Emre'nin eserleri genellikle İslamiyet'in öğretileri ve ahlaki değerler etrafında döner. Onun eserleri, dinî eğitimde ve manevi gelişimde kullanılmıştır. Bu da Türkçe'nin dini eğitim ve kültürle yoğrulmasında Yunus Emre'nin etkisini gösterir.

Dilin Kullanımındaki Sadeliğin Etkisi: Yunus Emre'nin eserlerindeki dil, genellikle sade ve anlaşılır bir yapıya sahiptir. Bu, Türkçe'nin kullanımında sadelik ve anlaşılabilirlik anlayışının öncüsüdür. Türkçe'nin bilim ve eğitim alanlarındaki kullanımında, eserlerindeki bu sadelik ilkesi etkili olmuştur.

Kültürel Miras ve Dilin Zenginleşmesi: Yunus Emre'nin eserleri, Türk kültür ve edebiyatının temel taşlarından birini oluşturur. Bu eserler, Türkçe'nin kültürel zenginliklerle dolu bir dil olduğunu gösterir. Dilin bu zenginliği, eğitim ve bilim alanlarında Türkçe'nin daha etkili bir şekilde kullanılmasına katkıda bulunabilir.

Yunus Emre'nin eserleri, Türkçe'nin eğitim ve bilim dili olarak gelişiminde kültürel bir temel oluşturarak, dilin zenginleşmesine ve evrimine katkıda bulunmuştur. Ancak, bu etki genellikle dolaylı olup, daha çok dilin kültürel bağlamdaki evrimine katkı sağlamıştır. Yunus Emre'nin eserleri, genellikle yalın bir dil kullanımına sahip olsa da, onun derin düşünce dünyası ve döneminin sosyal, kültürel bağlamını anlamak ortaokul öğrencileri için bazen zorlayıcı olabilir. Yunus Emre'nin şiirlerindeki metaforlar, semboller ve dini temalar, genç yaş grupları için anlaması biraz daha zor olabilir. Ancak, eğitimciler ve öğrenciler, Yunus Emre'nin eserlerini anlamak ve değerlendirmek için öğretim metotları ve kaynaklar kullanabilirler. Bu, öğrencilere dönemin kültürü, dil kullanımı ve Yunus Emre'nin düşünce dünyası hakkında bilgi sağlayarak, onların eserleri daha iyi anlamalarına yardımcı olabilir.

Yunus Emre'nin hayatı, dönemi ve eserleri hakkında yapılan açıklayıcı sunumlar, ortaokul öğrencilerine bu önemli Türk şairini daha iyi anlamalarında yardımcı olabilir. Ayrıca, öğrencilere eserlerin içindeki temel felsefi ve kültürel mesajları anlamaları için rehberlik eden bir yaklaşım benimsemek, onların bu edebi zenginliği değerlendirmelerini kolaylaştırabilir.

Yunus Emre'yi öğrencilere daha kolay sevdirmek ve kavratmak için şu yaklaşımları düşünebilir:

Hikayelerle Anlatım: Yunus Emre'nin hayatından ilginç ve etkileyici hikayelerle anlatım, öğrencilerin dikkatini çekebilir. Onun hayatındaki dönemsel olaylar ve yaşadığı deneyimler üzerinden hikayeleştirme, öğrencilere tarih ve kültürle bağlantı kurmalarında yardımcı olabilir.

Görsel ve İşitsel Materyaller: Resimler, belgeseller veya animasyonlar aracılığıyla Yunus Emre'nin dünyasını canlandırmak, öğrencilerin konuya daha fazla ilgi göstermelerini sağlayabilir. Ayrıca, onun şiirlerini öğrencilere dinletmek veya okutmak, dilin ritmi ve melodisi üzerinden anlamalarına yardımcı olabilir.

Oyunlar ve Aktiviteler: Öğrencilere Yunus Emre'yi daha yakından tanıtmak için interaktif oyunlar ve etkinlikler düzenlenebilir. Örneğin, öğrenciler arasında şairin yaşamını ve eserlerini anlatan bir drama oyunu organize etmek, konuyu daha eğlenceli ve öğretici bir hale getirebilir.

Modern Bağlantılar Kurma: Yunus Emre'nin mesajlarını günümüzle ilişkilendirmek, öğrencilerin onun felsefesini daha yakından hissetmelerine yardımcı olabilir. Örneğin, sevgi,

hoşgörü ve birlik temasını güncel olaylar ve örneklerle ilişkilendirmek, öğrencilere konuyu daha iyi anlama fırsatı sağlayabilir.

Sohbet ve Tartışmalar: Öğrencilere açık uçlu sorular sorarak Yunus Emre'nin düşünceleri hakkında düşünmelerini sağlamak önemlidir. Sınıfta yapılan sohbetler ve tartışmalar, öğrencilerin kendi düşüncelerini ifade etmelerini ve Yunus Emre'nin evrensel mesajlarını daha iyi anlamalarını sağlayabilir.

Bu yöntemlerle, öğrencilere Yunus Emre'yi daha ilgi çekici ve anlaması kolay bir şekilde tanıtabilir ve sevdirebiliriz.

Sedat KAYA

Uzman Türkçe Öğretmeni

Akar, A. (2012, Mayıs). Türkiye Türkçesinin Kuruluşu ve Yunus Emre. *Türk Yurdu Dergisi*(297).

Kaya, M. (2014). Yunus Emre Divanı'nın Türkçe Öğretimi Açısından İncelenmesi. *Turkish Studies*, 9(12), 423-442.

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, <https://www.meb.gov.tr/>

Yunus Emre Araştırma Merkezi, “Yunus Emre'nin Hayatı”, <https://yumer.ogu.edu.tr/Sayfa/Index/41/yunus-emrenin-hayati> (Erişim Tarihi: 31.01.2024).

